ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CLAUS GULMANN της 2ας Φεβρουαρίου 1994 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, να αναγνωρίσει ότι το Βέλγιο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 5 και 7 της Συνθήκης, επειδή, πρώτον, εξακολουθεί να απαιτεί, εν τινι μέτρω, την καταβολή «πρόσθετων τελών εγγραφής» (των γνωστών ως minerval) από τους υπηκόους άλλων κρατών μελών της Κοινότητας που πραγματοποιούν πανεπιστημιακές σπουδές με σκοπό την απόκτηση προσόντων επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, δεύτερον, επιβάλλει ορισμένους περιορισμούς στην πρόσβαση των σπουδαστών αυτών στις εν λόγω σπουδές στο Βέλγιο και, τρίτον, περιορίζει τη δυνατότητα των σπουδαστών να αναζητήσουν τα ειδικά τέλη που κατέβαλαν αχρεωστήτως.

2. Πρόκειται συνεπώς για ζητήματα που έχει ήδη εξετάσει στο παρελθόν το Δικαστήριο.

Με την απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1985 στην υπόθεση 293/83, Gravier [1], το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η επιβολή της υποχρεώσεως καταβολής τελών, δικαιωμάτων εγγραφής ή διδάκτρων ως προϋποθέσεως για την πρόσβαση σε μη πανεπιστημιακά μαθήματα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως στους σπουδαστές υπηκόους άλλων κρατών μελών συνιστά διάκριση λόγω ιθαγένειας, απαγορευόμενη από το άρθρο 7 της Συνθήκης. Με την απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 24/86, Blaizot [2], το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το ίδιο ισχυε και για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Το 1985 η Επιτροπή άσκησε προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του Βασιλείου του Βελγίου, η οποία παρουσιάζει πολλά κοινά στοιχεία με την παρούσα υπόθεση. Το Δικαστήριο πάντως δεν εξέτασε την υπόθεση επί της ουσίας (βλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 293/85, Επιτροπή κατά Βελγίου [3]). Στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Sir Gordon Slynn αναλύονται λεπτομερώς οι κρίσιμες βελγικές διατάξεις, ο δε γενικός εισαγγελέας λαμβάνει θέση και επί της ουσίας της υποθέσεως.

3. Καταρχάς επιβάλλονται οι εξής παρατηρήσεις:

— Από τις τρεις αιτιάσεις που περιέχονται στα αιτήματα της Επιτροπής οι δύο

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.
1 — Συλλογή 1985, σ. 593.
2 — Συλλογή 1988, σ. 379.
3 — Συλλογή 1988, σ. 305.

πρώτες αφορούν μόνο την επαγγελματική εκπαίδευση που παρέχεται από τα πανεπιστήμια, ενώ η τρίτη αιτίαση καλύπτει την επαγγελματική εκπαίδευση που παρέχεται είτε από τα πανεπιστήμια είτε από τα άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

— Το 1989 πραγματοποιήθηκε στο Βέλγιο μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων ως προς την εκπαίδευση προς αφενός τη Γαλλόφωνη και αφετέρου τη Φλαμανδική Κοινότητα.

— Οι δύο πρώτες αιτιάσεις αφορούν μόνο τις παραβάσεις της Συνθήκης εντός της Γαλλόφωνης Κοινότητας, αφού η νομοθεσία της Φλαμανδικής Κοινότητας προσαρμόστηκε το 1991 προς το κοινοτικό δίκαιο, ενώ η τρίτη αιτίαση αφορά την ισχύουσα νομοθεσία τόσο εντός της Γαλλόφωνης όσο και εντός της Φλαμανδικής Κοινότητας.

Επί της πρώτης αιτιάσεως

4. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, «επειδή παρέλειψε, με το άρθρο 16, παράγραφος 1, του νόμου περί εκπαιδεύσεως της 21ης Ιουνίου 1985, να απαλλάξει από την καταβολή "πρόσθετων τελών εγγραφής για τους αλλοδαπούς σπουδαστές" τους υπηκόους άλλων κρατών μελών που μεταβαίνουν στο Βέλγιο με μοναδικό σκοπό την πραγματοποίηση σπουδών στα βελγικά πανεπιστημιακά ιδρύματα».

5. Η καταβολή του πρόσθετου αυτού τέλους εγγραφής επιβλήθηκε κατόπιν της τροποποιήσεως που επήλθε το 1976 στον νόμο της 27ης Ιουνίου 1971, περί χρηματοδοτήσεως και ελέγχου των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Κατά το άρθρο 27 του νόμου αυτού, υποχρέωση καταβολής του πρόσθετου τέλους εγγραφής υπείχαν οι φοιτητές που δεν είχαν τη βελγική ή τη λουξεμβουργιανή ιθαγένεια, εκτός αν είχαν ιδιαίτερους δεσμούς με το Βέλγιο [4].

Οι διατάξεις αυτές τροποποιήθηκαν το 1985 με τον νόμο τον οποίο αφορά η προσφυγή, ο οποίος πρόσθεσε στην κατηγορία των φοιτητών που έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και απαλλάσσονται από την καταβολή των πρόσθετων αυτών τελών εγγραφής τους κοινοτικούς υπηκόους που είναι νομίμως εγκατεστημένοι εντός της βελγικής επικράτειας, εντός της οποίας ασκούν ή έχουν ασκήσει επαγγελματικές δραστηριότητες, καθώς και τους/τις συζύγους τους. Σκοπός της τροποποιήσεως αυτής ήταν η συμμόρφωση προς την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στις 13 Ιουλίου 1983 στην υπόθεση 152/82, Forcheri [5], με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι ήταν παράνομη η επιβολή στη σύζυγο ενός υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που κατοικούσε στο Βέλγιο της υποχρεώσεως καταβολής πρόσθετων τελών εγγραφής. Στη συνέχεια, με το βασιλικό διάταγμα υπ' αριθ. 435, της 31ης Μαρτίου 1987, η απαλλαγή διευρύνθηκε, ώστε να καλύψει και τους «σπουδαστές που έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και εγγράφονται για ετήσιο κύκλο σπουδών στο Βέλγιο, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύουν ότι τους έχει επιτραπεί η πραγματοποίηση των ίδιων σπουδών στη χώρα της οποίας έχουν την ιθαγένεια και ότι έχουν καταβάλει στη χώρα αυτή τα ανάλογα τέλη εγγραφής».

4 — Η απαλλαγή αυτή κάλυπτε επίσης:
— τους αλλοδαπούς φοιτητές (που δεν είχαν τη βελγική ή λουξεμβουργιανή ιθαγένεια) των οποίων οι γονείς ή ο κηδεμόνας κατοικούν ή διαμένουν στο Βέλγιο και ασκούν ή έχουν ασκήσει επαγγελματικές δραστηριότητες στη χώρα αυτή,
— τους φοιτητές που διαμένουν εντός της βελγικής επικράτειας και των οποίων οι γονείς ή ο κηδεμόνας ασκούν ή έχουν ασκήσει επαγγελματικές δραστηριότητες εντός της βελγικής επικράτειας και έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

5 — Συλλογή 1983, σ. 2323.

6. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Βασίλειο του Βελγίου έχει την υποχρέωση να μην επιβάλλει την καταβολή ειδικών τελών εγγραφής από τους σπουδαστές άλλων κρατών μελών που παρακολουθούν μαθήματα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως σε βελγικά πανεπιστήμια, εφόσον οι Βέλγοι φοιτητές δεν έχουν την υποχρέωση αυτή, και ότι, παρά τις τροποποιήσεις του 1985 και του 1987, η νομοθεσία του Βελγίου (όσον αφορά τη Γαλλόφωνη Κοινότητα) δεν είναι ακόμη πλήρως σύμφωνη προς την υποχρέωση αυτή.

7. Η Βελγική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι η νομοθεσία αυτή εξακολουθεί να ισχύει εντός της Γαλλόφωνης Κοινότητας και ότι, όπως τονίζει η Επιτροπή, δεν είναι σύμφωνη προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων στον τομέα αυτό μεταξύ Βέλγων σπουδαστών και σπουδαστών από τα άλλα κράτη μέλη, μολονότι η αρχή αυτή διακηρύσσεται στη Συνθήκη.

Επί της δεύτερης αιτιάσεως

8. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, «επειδή παρέσχε στους πρυτάνεις των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων το δικαίωμα να αρνούνται την εγγραφή των σπουδαστών» που έχουν την ιθαγένεια άλλων κρατών μελών και ζητούν την εγγραφή τους σε βελγικά πανεπιστήμια, προκειμένου να παρακολουθήσουν μαθήματα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως [6].

9. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η διάταξη αυτή παρέχει στους πρυτάνεις την εξουσία να αρνούνται την εγγραφή σπουδαστών που έχουν την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους, ενώ δεν έχουν την εξουσία αυτή έναντι των Βέλγων φοιτητών. Η προβολή της αρνήσεως αυτής επιτρέπεται όχι μόνο έναντι των φοιτητών που αρνούνται την καταβολή των προσθέτων τελών εγγραφής, αλλά και έναντι των φοιτητών που δέχονται να καταβάλουν τα τέλη αυτά, εφόσον ο ενδιαφερόμενος φοιτητής δεν ανήκει στην ειδική κατηγορία των αλλοδαπών φοιτητών, βάσει της οποίας γεννάται, κατά το άρθρο 27 του νόμου του 1971, το δικαίωμα χρηματοδοτήσεως των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων από το Δημόσιο. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το Δικαστήριο, με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1988 στην υπόθεση 42/87, Επιτροπή κατά Βελγίου [7], αποφάνθηκε, δεχόμενο τα αιτήματα της Επιτροπής, ότι ένας παρεμφερής κανόνας, ο οποίος ίσχυε στον τομέα των μη πανεπιστημιακών σπουδών, ήταν αντίθετος προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη το Βασίλειο του Βελγίου.

10. Η Βελγική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι η διάταξη αυτή εξακολουθεί να ισχύει εντός της Γαλλόφωνης Κοινότητας και ότι αντιβαίνει προς τη Συνθήκη.

Επί της τρίτης αιτιάσεως

11. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη, επειδή «επέβαλε ειδικούς περιορισμούς στη δυνατότητα

6 — Το άρθρο 16, παράγραφος 2, του νόμου του 1985 πρόσθεσε μια έβδομη παράγραφο στο άρθρο 27 του νόμου του 1971, η οποία έχει ως εξής: «Από το ακαδημαϊκό έτος 1985/1986, οι πρυτάνεις των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων μπορούν να αρνούνται την εγγραφή των φοιτητών που δεν λαμβάνονται υπόψη για τη χρηματοδότηση».

7 — Συλλογή 1988, σ. 5445.

αναζητήσεως των τελών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως από άποψη κοινοτικού δικαίου, καθόσον παρέσχε τη δυνατότητα αυτή μόνο στους κοινοτικούς υπηκόους που προσέφυγαν δικαστικώς πριν από τις 13 Φεβρουαρίου 1985 και έθεσε σε ισχύ τις εξαιρέσεις που προβλέπονται για τους εργαζομένους και τους/τις συζύγους τους αφενός και τους απλούς σπουδαστές αφετέρου, υπηκόους άλλων κρατών μελών, την 1η Οκτωβρίου 1983, όσον αφορά τις πανεπιστημιακές σπουδές, και την 1η Ιανουαρίου 1985, όσον αφορά τις μη πανεπιστημιακές σπουδές, σύμφωνα με τα άρθρα 63,69 και 71 του προαναφερθέντος νόμου».

12. Αυτός ο περιορισμός της δυνατότητας αναζητήσεως των τελών αυτών, ο οποίος, όπως αναφέρθηκε, εξακολουθεί να ισχύει τόσο εντός της Φλαμανδικής όσο και εντός της Γαλλόφωνης Κοινότητας και αφορά τόσο τα πανεπιστήμια όσο και τα άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαιδεύσεως, απορρέει από το άρθρο 63 του νόμου του 1985, το οποίο ορίζει ότι «τα ειδικά ή πρόσθετα τέλη εγγραφής που έχουν καταβάλει οι σπουδαστές ή φοιτητές οι οποίοι έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους της Κοινότητας και παρακολούθησαν κύκλο μαθημάτων επαγγελματικής εκπαιδεύσεως θα αποδοθούν βάσει των δικαστικών αποφάσεων που θα εκδοθούν επί αγωγών που ασκήθηκαν ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων πριν από τις 13 Φεβρουαρίου 1985».

Από το άρθρο 69 του νόμου περί εκπαιδεύσεως προκύπτει ότι η κατόπιν της εκδόσεως του νόμου του 1985 διεύρυνση της κατηγορίας των φοιτητών που απαλλάσσονται από την καταβολή πρόσθετων τελών εγγραφής άρχισε να ισχύει την 1η Οκτωβρίου 1983. Από το άρθρο 71 του νόμου προκύπτει ότι οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 59 του νόμου, σκοπός των οποίων ήταν, αν κατάλαβα καλά, να δημιουργηθεί ισότητα μεταχειρίσεως στον τομέα της μη πανεπιστημιακής επαγγελματικής εκπαιδεύσεως, δεν άρχισαν να ισχύουν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1985.

13. Για την καλύτερη κατανόηση αυτού του σκέλους του αιτήματος, επιβάλλονται οι εξής παρατηρήσεις:

— Με την απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 309/85, Barra [8], το Δικαστήριο δέχθηκε, όσον αφορά τη μη πανεπιστημιακή επαγγελματική εκπαίδευση, ότι, πρώτον, η έκταση της ερμηνείας του άρθρου 7 της Συνθήκης, την οποία έδωσε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση Gravier, δεν περιορίζεται μόνο στις αιτήσεις συμμετοχής σε κύκλους μαθημάτων επαγγελματικής εκπαιδεύσεως που υποβλήθηκαν μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, αλλά καλύπτει επίσης τον πριν από την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως χρόνο, και ότι, δεύτερον, το κοινοτικό δίκαιο δεν επιτρέπει να αντιτάσσεται στους σπουδαστές και φοιτητές από άλλα κράτη μέλη, οι οποίοι έχουν καταβάλει αχρεωστήτως πρόσθετο τέλος εγγραφής, ο εθνικός νόμος με τον οποίο στερούνται του δικαιώματος να ζητήσουν την απόδοση του σχετικού τέλους, εφόσον δεν έχουν ασκήσει προς τούτο αγωγή πριν από την έκδοση της προαναφερθείσας αποφάσεως Gravier.

— Με την προαναφερθείσα απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 1988, Blaizot, το Δικαστήριο περιόρισε, όσον αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση που παρέχεται από τα πανεπιστήμια, τα αποτελέσματα της αποφάσεώς του, ώστε να καλύπτει μόνο τα πρόσθετα τέλη εγγραφής που καταβλήθηκαν μετά την ημερομηνία εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, εκτός αν οι σπουδαστές είχαν ήδη, πριν από την ημερομηνία αυτή, ασκήσει σχε-

8 — Συλλογή 1988, σ. 355.

τική αγωγή ή υποβάλει αντίστοιχη διοικητική ένσταση.

14. Η Επιτροπή παρατηρεί τα εξής:

— Το άρθρο 63 του νόμου του 1985 προβλέπει ότι μόνο οι αλλοδαποί σπουδαστές που παρακολουθούν μαθήματα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως και άσκησαν αγωγή πριν από τις 13 Φεβρουαρίου 1985 — ημερομηνία εκδόσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως Gravier — μπορούν να αναζητήσουν και να επιτύχουν την απόδοση των καταβληθέντων πρόσθετων τελών εγγραφής.

— Το άρθρο 69 του νόμου αυτού προβλέπει ότι η απαλλαγή των υπηκόων των κρατών μελών που είναι νομίμως εγκατεστημένοι στο Βέλγιο και ασκούν ή έχουν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα στη χώρα αυτή από την υποχρέωση καταβολής των πρόσθετων τελών εγγραφής για τις πανεπιστημιακές σπουδές τους ισχύει από την 1η Οκτωβρίου 1983 και εντεύθεν.

— Τέλος, το άρθρο 71 του ίδιου αυτού νόμου προβλέπει ότι η υποχρέωση καταβολής των τελών αυτών για μη πανεπιστημιακές σπουδές ισχύει από την 1η Σεπτεμβρίου 1976, ενώ η κατά το άρθρο 59, παράγραφος 2, απαλλαγή αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1985.

Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι διατάξεις αυτές επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι επιβλήθηκε υποχρέωση καταβολής των τελών αυτών στους σπουδαστές από άλλες χώρες της Κοινότητας που παρακολούθησαν μαθήματα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως από την 1η Σεπτεμβρίου 1976 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1984, μολονότι με την προαναφερθείσα απόφαση Gravier η επιβολή της υποχρεώσεως αυτής κηρύχθηκε αντίθετη προς το άρθρο 7 της Συνθήκης. Όσον αφορά τους κοινοτικούς εργαζομένους και τους/τις συζύγους τους, οι εν λόγω διατάξεις επιβεβαιώνουν επιπλέον ότι βαρύνονταν με την υποχρέωση καταβολής των εν λόγω τελών από την 1η Σεπτεμβρίου 1976 μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1983, ενώ με την προαναφερθείσα απόφαση της 13ης Ιουλίου 1983 στην υπόθεση Forcheri η επιβολή της υποχρεώσεως αυτής κηρύχθηκε αντίθετη προς το άρθρο 7 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή τονίζει ότι το άρθρο 63 κωλύει την απόδοση των τελών εγγραφής που καταβλήθηκαν στις περιπτώσεις τις οποίες αφορούσαν οι προαναφερθείσες υποθέσεις Forcheri και Gravier, εκτός αν η αγωγή ασκήθηκε πριν από τις 13 Φεβρουαρίου 1985, μολονότι ο χρόνος παραγραφής που προβλέπει το βελγικό δίκαιο για τις αξιώσεις εξ αδικαιολογήτου πλουτισμού είναι πολύ μεγαλύτερος.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, όσον αφορά τις πανεπιστημιακές σπουδές, το Δικαστήριο αποφάνθηκε, με την προαναφερθείσα απόφαση Blaizot, ότι το δικαίωμα των φοιτητών προς απόδοση των αχρεωστήτως καταβληθέντων δεν ανατρέχει πριν από τις 2 Φεβρουαρίου 1988, ημερομηνία εκδόσεως της ανωτέρω αποφάσεως, εκτός αν είχαν ήδη ασκηθεί αγωγές πριν από την ημερομηνία αυτή. Αντίθετα, όσον αφορά τη μη πανεπιστημιακή επαγγελματική εκπαίδευση, το Δικαστήριο αποφάνθηκε, με την προαναφερθείσα απόφαση Barra, ότι δεν μπορούσαν να περιοριστούν τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεώς του.

Κατά την Επιτροπή, από την ανωτέρω νομολογία συνάγεται ότι το άρθρο 63 είναι ασυμβίβαστο προς το κοινοτικό δίκαιο. Όσον αφορά τη μη πανεπιστημιακή επαγγελματική εκπαίδευση, το άρθρο αυτό στερεί τους φοιτητές από το δικαίωμα να αναζητήσουν τα πρόσθετα τέλη εγγραφών που κατέβαλαν αχρεωστήτως από την 1η Σεπτεμβρίου 1976 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1984, μολονότι το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι τα τέλη αυτά μπορούν να αναζητηθούν, ακόμη και αν καταβλήθηκαν πριν από τις 13 Φεβρουαρίου 1985. Επιπλέον, όσον αφορά τις πανεπιστημιακές σπουδές, το άρθρο 63 στερεί τους φοιτητές από το δικαίωμα αναζητήσεως των τελών που κατέβαλαν αχρεωστήτως πριν από τις 2 Φεβρουαρίου 1988, ακόμη και αν για τα τέλη αυτά ασκήθηκε αγωγή μεταξύ 13ης Φεβρουαρίου 1985, της ημερομηνίας δηλαδή που προβλέπει το άρθρο 63, και της 2ας Φεβρουαρίου 1988, μολονότι το Δικαστήριο αναγνώρισε το δικαίωμα αναζητήσεως των τελών αυτών, εφόσον η αγωγή ασκήθηκε πριν από τις 2 Φεβρουαρίου 1988.

15. Κατά την προφορική διαδικασία η Επιτροπή περιόρισε το αντικείμενο της προσφυγής της, όσον αφορά την αιτίαση αυτή. Ο περιορισμός αυτός οφείλεται στα εξής γεγονότα: με το δικόγραφο της προσφυγής η Επιτροπή διατύπωνε μια ειδική αιτίαση, την οποία στήριζε στη δυσμενή, κατά τους ισχυρισμούς της, μεταχείριση των υπηκόων των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας που είχαν την πρόθεση να πραγματοποιήσουν σπουδές επαγγελματικής εκπαιδεύσεως σε μη πανεπιστημιακά ιδρύματα. Η παράβαση της Συνθήκης που καταλόγιζε επ' αυτού η Επιτροπή στο Βέλγιο οφειλόταν στη συγκεκριμένη διατύπωση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του νόμου του 1985, το οποίο εξαρτούσε την απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των πρόσθετων τελών εγγραφής από τη χορήγηση άδεια διαμονής. Κατά τη διάρκεια της δίκης η Επιτροπή παραιτήθηκε, από την αιτίαση αυτή, η οποία αφορούσε μόνο τη Φλαμανδική Κοινότητα, καθόσον είχαν θεσπιστεί νέες διατάξεις.

Υπό τις συνθήκες αυτές η Επιτροπή θεωρεί ότι επιβάλλεται ο περιορισμός της τρίτης αιτιάσεώς της σε σχέση με το άρθρο 71 του νόμου του 1985, δεδομένου ότι το άρθρο αυτό αφορά μόνο τα διαχρονικά αποτελέσματα του άρθρου 59 και ότι, εφόσον η ίδια παραιτείται από τις αιτιάσεις της που αφορούν το άρθρο 59, η ανωτέρω διάταξη δεν μπορεί πλέον να αποτελέσει αντικείμενο επικρίσεως.

16. Η Βελγική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη, όπως αναφέρει η Επιτροπή, τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη.

Συμπέρασμα

17. Κατόπιν των προηγουμένων σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δεχθεί την προσφυγή της Επιτροπής και να αναγνωρίσει, σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής, όπως διορθώθηκαν στη συνέχεια, ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 5 και 7 της Συνθήκης ΕΟΚ. το Δικαστήριο πρέπει επίσης να καταδικάσει το Βασίλειο του Βελγίου στα δικαστικά έξοδα.